

Slaktevevker - rein i Vingelen

1976 - 2018

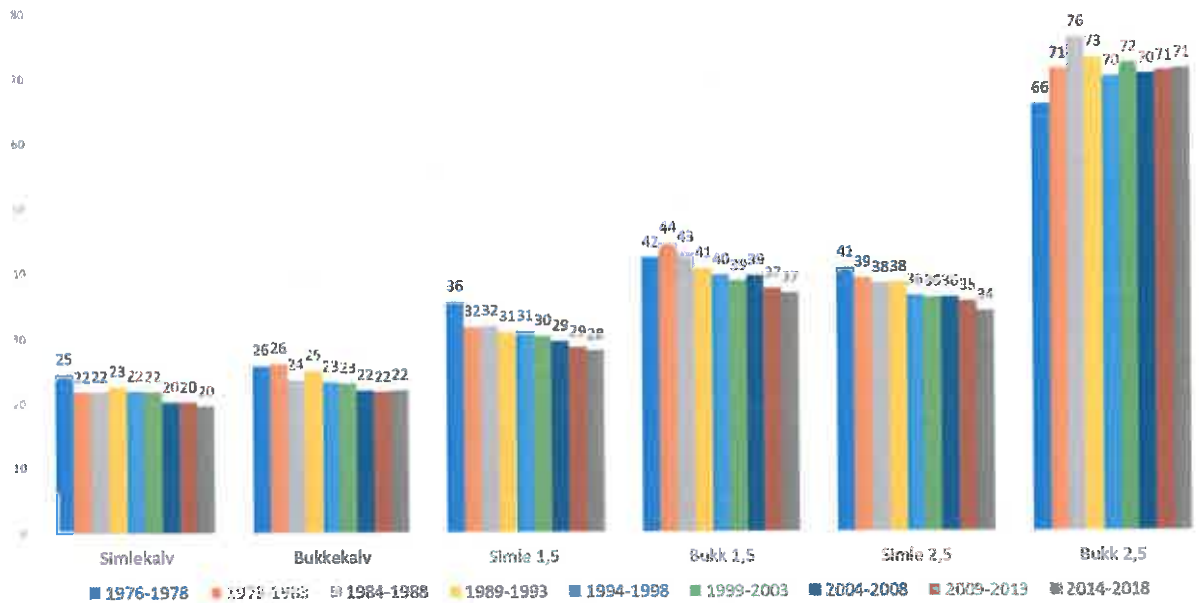
Vingelen Sameie | Jakob Trøan | 10.02.2019

Sammendrag

Vingelen Utmarkslag, senere Vingelen Sameie var tidlig ute med veiing av storvilt, og oppgjør per kg slakt. All villrein skutt i Vingelen er veid på samme måte fra 1973 og fram til i dag. Fra de tre første årene har vi ikke funnet veielistene, kun gjennomsnittsverdier. Disse er ikke med i oversikten. I perioden 1976 – 1989 har vi ikke funnet fellingsdatoene, kun vektene fordelt på kategoriene kalv, 1,5 år og 2,5 år bukk og simle. I den samme perioden omfatter vektene kun dyr felt i Vingelen. Fra og med 1990 er også dyr felt på overgang til Vingelen med. Veide dyr i den siste perioden omfatter ca. 40% av alle skutte dyr i Forollhogna Villreinområde. Fra 1992 er vektene sammenlignet med de offisielle fra Hjorteviltregisteret. Det viser seg at med unntak av simlene så ligger vektene i hjorteviltregisteret over dem fra Vingelen de første årene, mens de ligger under de siste årene av perioden. Årsaken til dette kan være flere, men en av dem kan være at ikke alle dyr i Forollhogna ble nøyaktig veid, og da er det trolig rapportert høyere vekter enn det reelle. En annen faktor kan være at slaktene i Vingelen ofte henger noen dager til mørning før veiing. Men ettersom de fleste reinene i Vingelen selges ut av bygda, og 60-70% av de veide er felt på overgang og veies ferske, så er nok dette en liten del av forklaringen. Vingelen har hatt differensierte priser i forhold til vekt på alle dyrekategorier fra 1993 til 2018, men i løpet av de siste 20 årene har stadig større andel blitt solgt til fastpriser, samtidig har en stor del av de veide dyrene blitt felt av overgangsjegere med forskjellig oppgjørssystem.

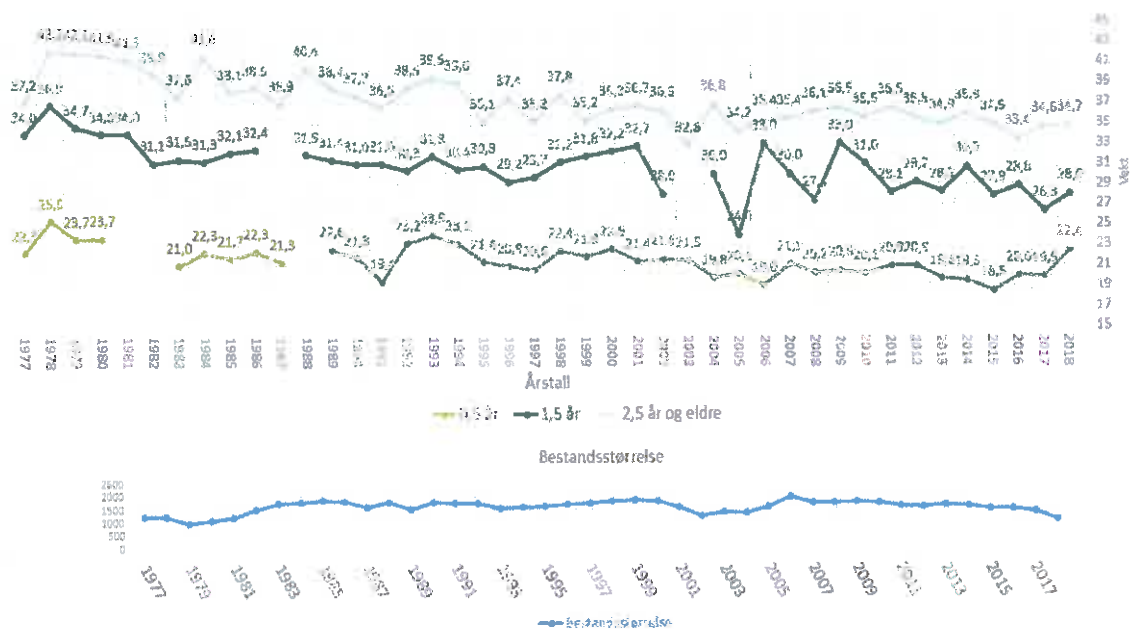
Materialet viser en statistisk langsiktig nedgang i perioden for alle kategorier unntatt bukk 2,5 år+. I tillegg viser den for simle og kalv at vektene varierer i takt med bestandsstørrelsen slik at vektene går ned når stammen skytes ned, og øker når stammen bygges opp. Dette tyder på at særlig alderen på simlene har betydning for kalvevektene.

Gjennomsnittlig slaktevekt i femårsintervaller

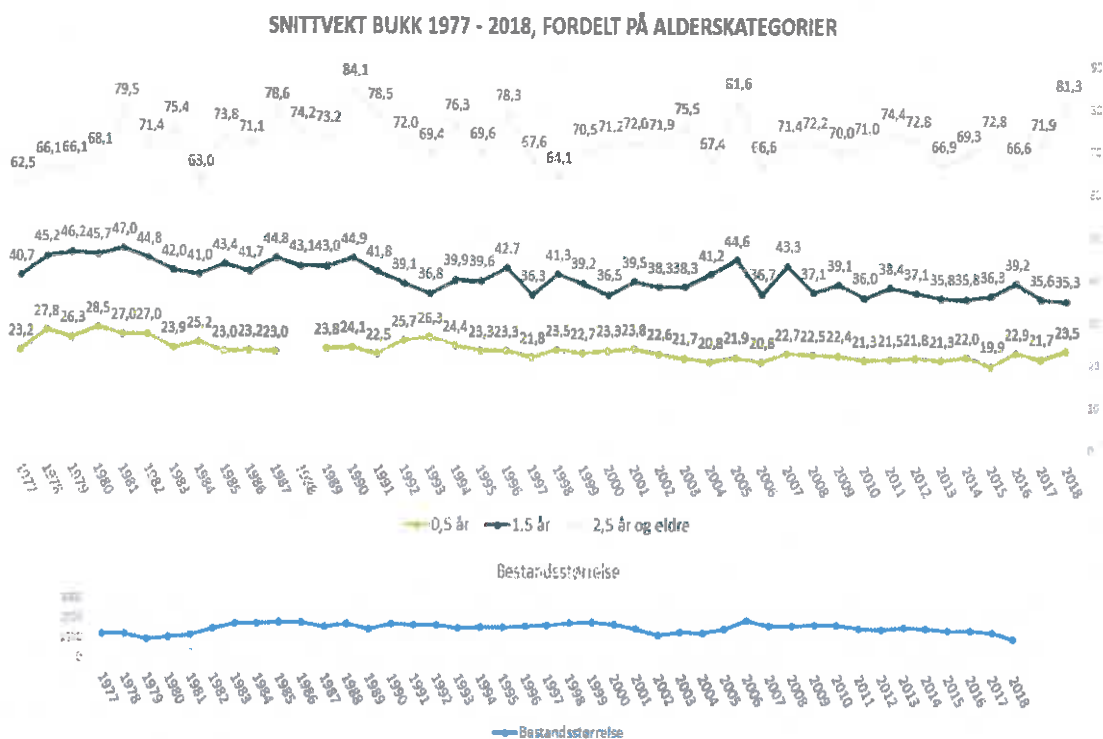

Figuren viser at simlekalvene har blitt 9,1% lettere i fra perioden 1994 – 98 til 2014 -18
 Bukkekalvene har blitt 4,4 % lettere i samme periode.
 Simle 1,5 år har blitt 9,7% lettere i samme periode.
 Bukk 1,5 år har blitt 7,5% lettere.
 Simle 2,5 år + har blitt 5,6% lettere.
 Bukk 2,5 år + har blitt 1,4% tyngre.

SNITTVEKT SIMLE 1977 - 2018, FORDELT PÅ ALDERSKATEGORIER

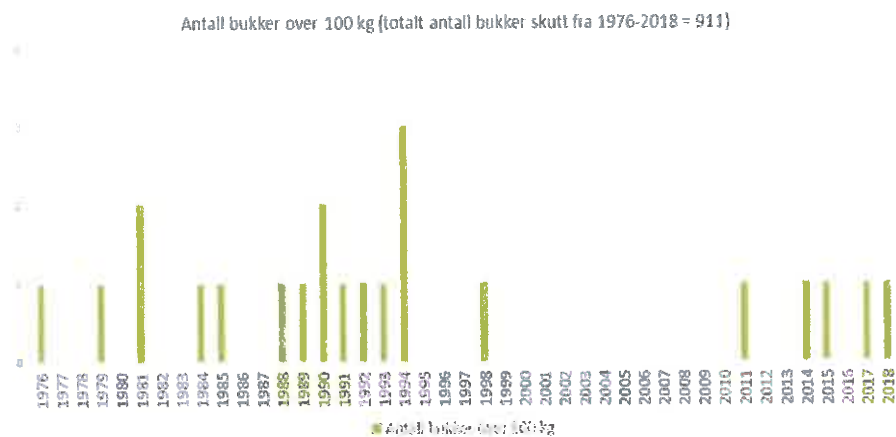

Figuren viser at vektene på kalv- og simle følger bestandsutviklingen slik at vektene går ned når stammen skytes ned. Særlig ble vektene lavere etter nedskytingen i 2001 – 2002, og de har senere ikke kommet opp på nivået fra før år 2000. Trolig skyldes dette at den høye simleavskytingen gjør at en stor del av kalvene blir født av simler på 2 og 3 år som er betydelig mindre enn eldre simler.

Vekten på bukkekalvene følger samme mønster som simlekalvene, men ikke like tydelig. Vekten på bukk 1,5 år og eldre er mindre avhengig av bestandsstørrelse, og svinger fra år til år.

Antall bukker over 100 kg, årlig utvikling

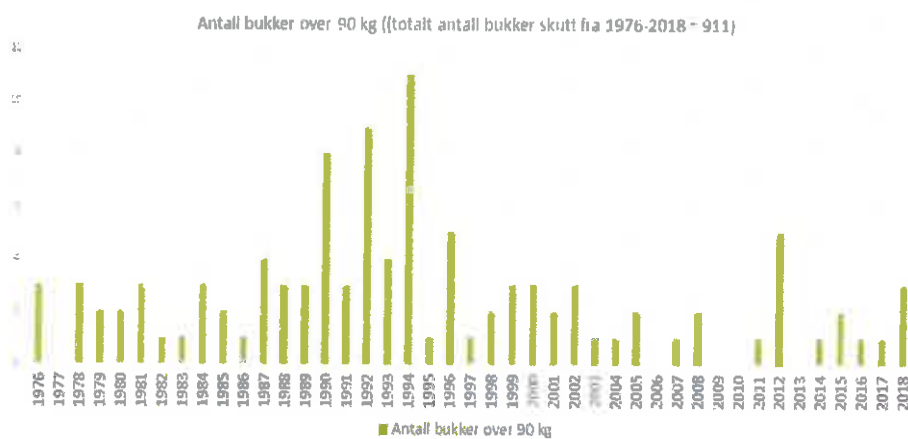
Totalt er 2,4 % av alle skutte bukker eldre en 2 år, større enn 100 kg

Det er svært få bukker over 100 kg, kun 22 i hele perioden. Den største veide 115 kg, felt i 1979. Etter at det ikke ble veid noen fra 1999 til 2010 er det de siste 8 årene veid 5.

Denne bukken felt av Jan Terje Haugen på Magnillsjøan veide 109 kg (ikke veid i Vingelen), og geviret ble målt til 944,9 poeng.

Antall bukker over 90 kg, årlig utvikling

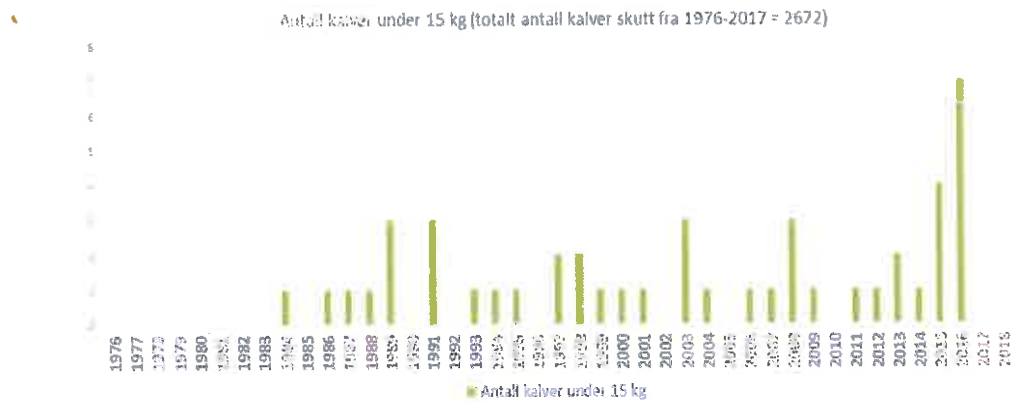
Totalt er 11,7 prosent av skutte bukker over 2 år, over 90 kg.

Det var en topp i antall bukker over 90 kg tidlig på 90 tallet, deretter veldig få fra 2004 til 2011 før det de siste åra har økt igjen.

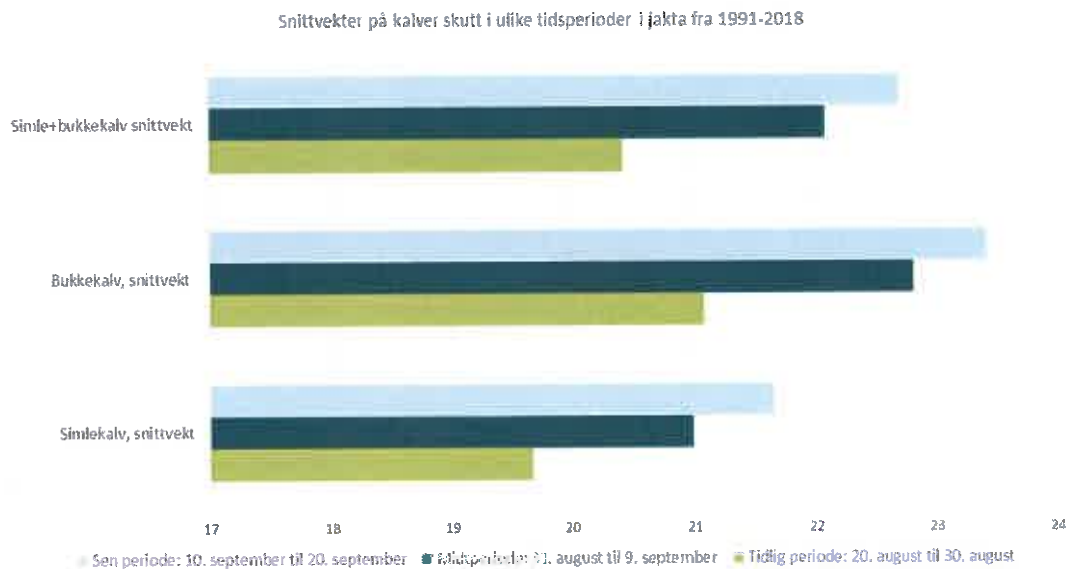
Felt av Lars Scheppler på Busjødalsrabben i 2018. Slaktevekt 102 kg og vidde 1,40 på geviret.

Antall kalver under 15 kg, årlig utvikling

Totalt er 1,7 % av alle skutte kalver under 15 kg.

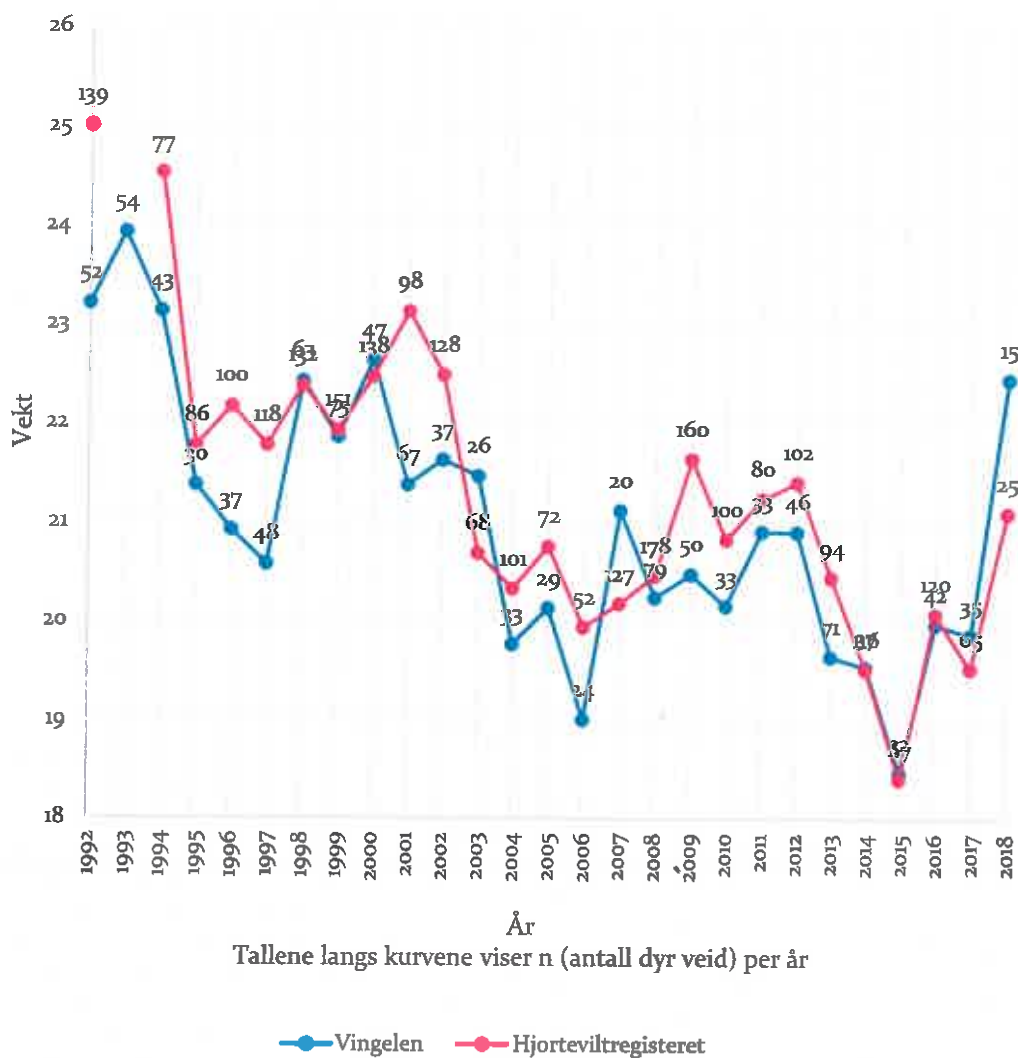
Det er veldig få kalver under 15 kg, men med en topp i 2015 og 2016 da kalvevektene var lave, og det var stor andel ungsimle i bestanden. I 2017 og 2018 er det ikke veid kalver under 15 kg.

Denne figuren viser hvor mye kalvene gjennomsnittlig vokser i løpet av jakta. Variasjonen mellom første og siste jakt dag er betydelig større enn mellom år.

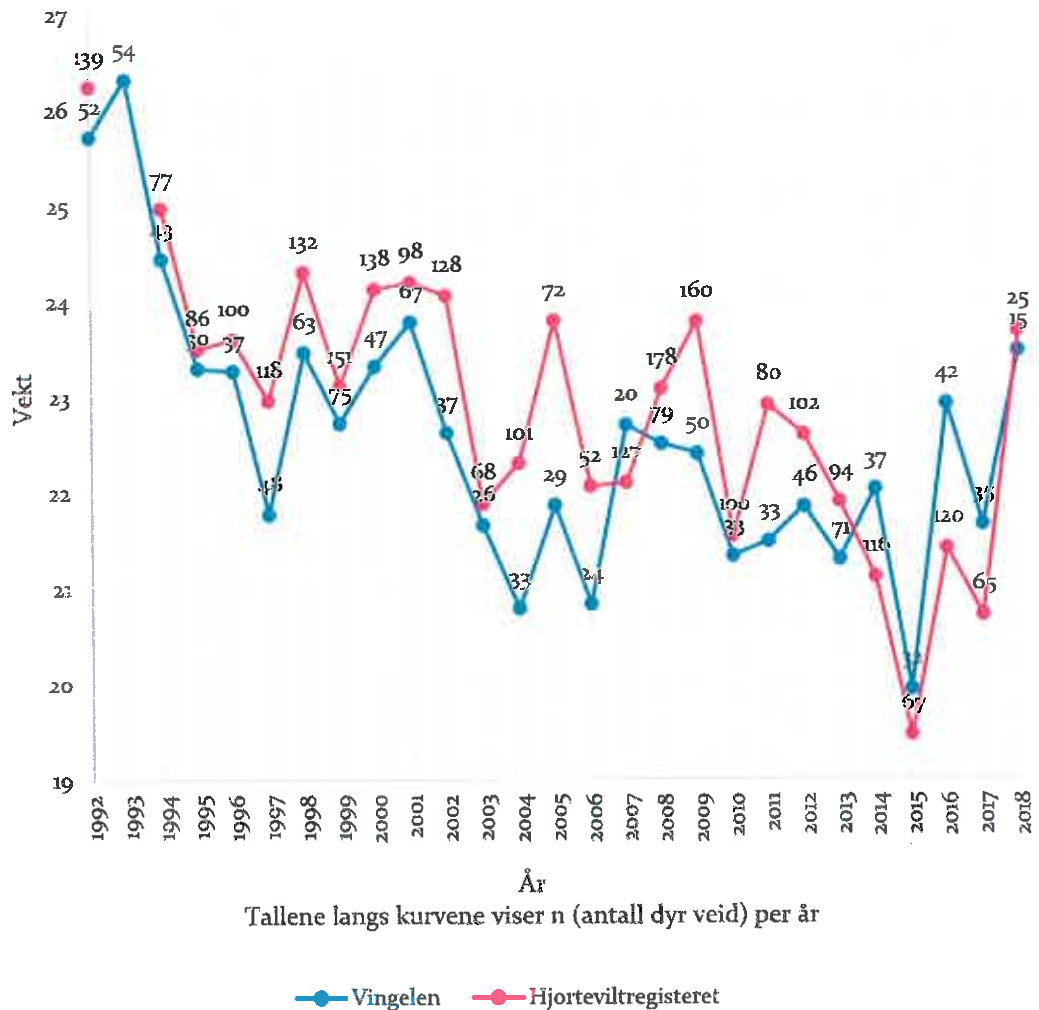
SAMMEN LIGNING AV VEKTER FRA HJORTEVILTREGISTERET OG VEKTER FRA VINGELEN

Snittvekt simlekalver 1992-2018

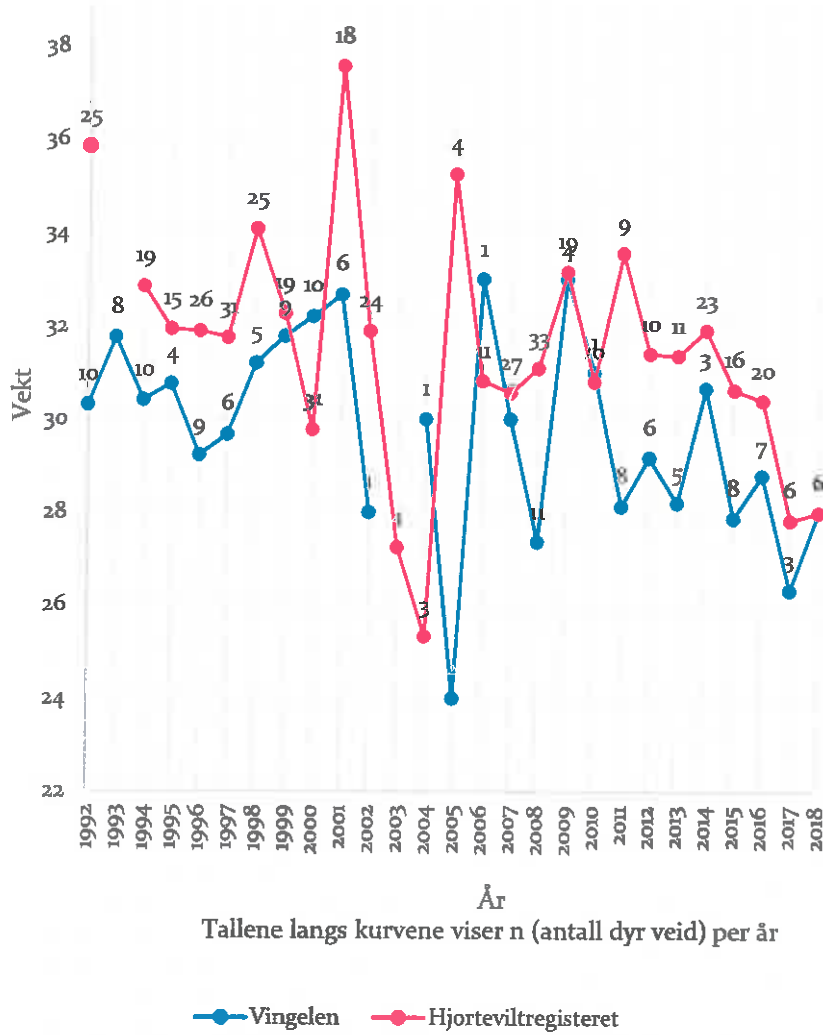
Sammenligning av vekter fra Vingelen og fra Hjorteviltregisteret. Vingelen ligger gjennomgående litt lavere før 2014. Merk at vektene i 1992 – 1994 var høyere enn årene før. En av årsakene var mange kalver skutt på overgang i slutten av jakta.

Snittvekt bukkekalver 1992-2018

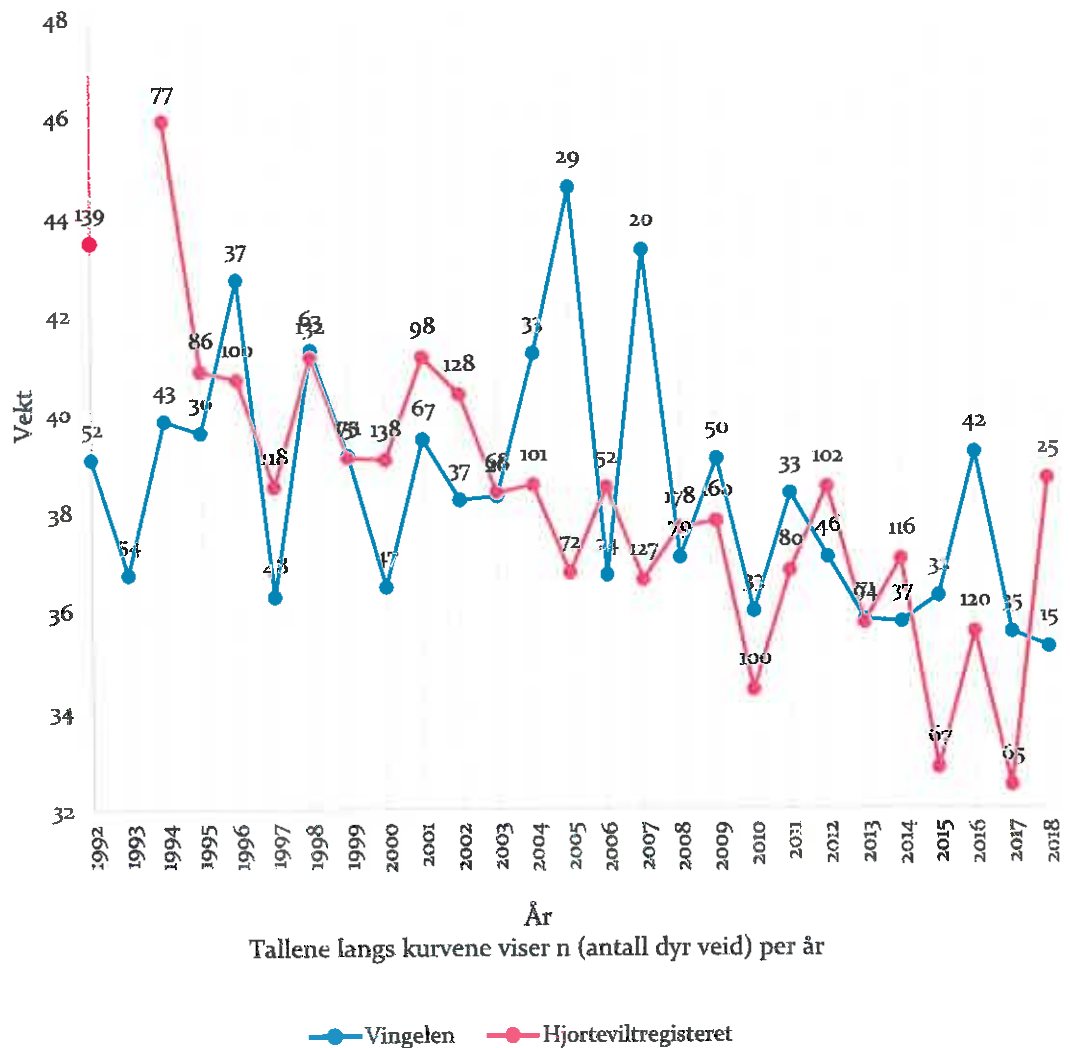
Vektene i Vingelen ligger gjennomgående litt under før 2014, og litt over etter 2014. Merk at vektene i 1992 - 1994 var høyere enn årene før. En av årsakene var mange kalver skutt på overgang i slutten av jakta.

Snittvekt simle 1,5 år 1992-2018

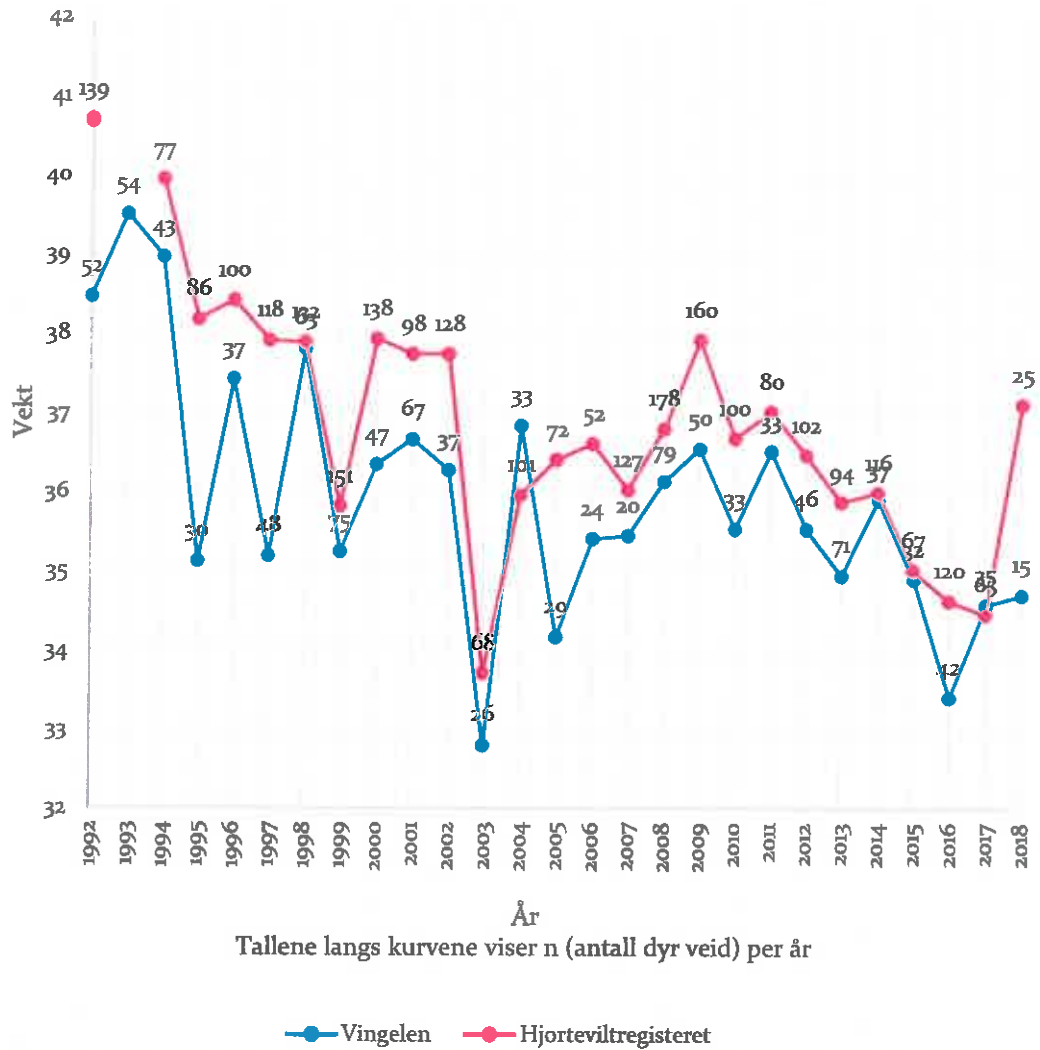
Slaktevektene ligger gjennomgående litt under for 1,5 års simle i hele perioden.

Snittvekt bukk 1,5 år 1992-2018

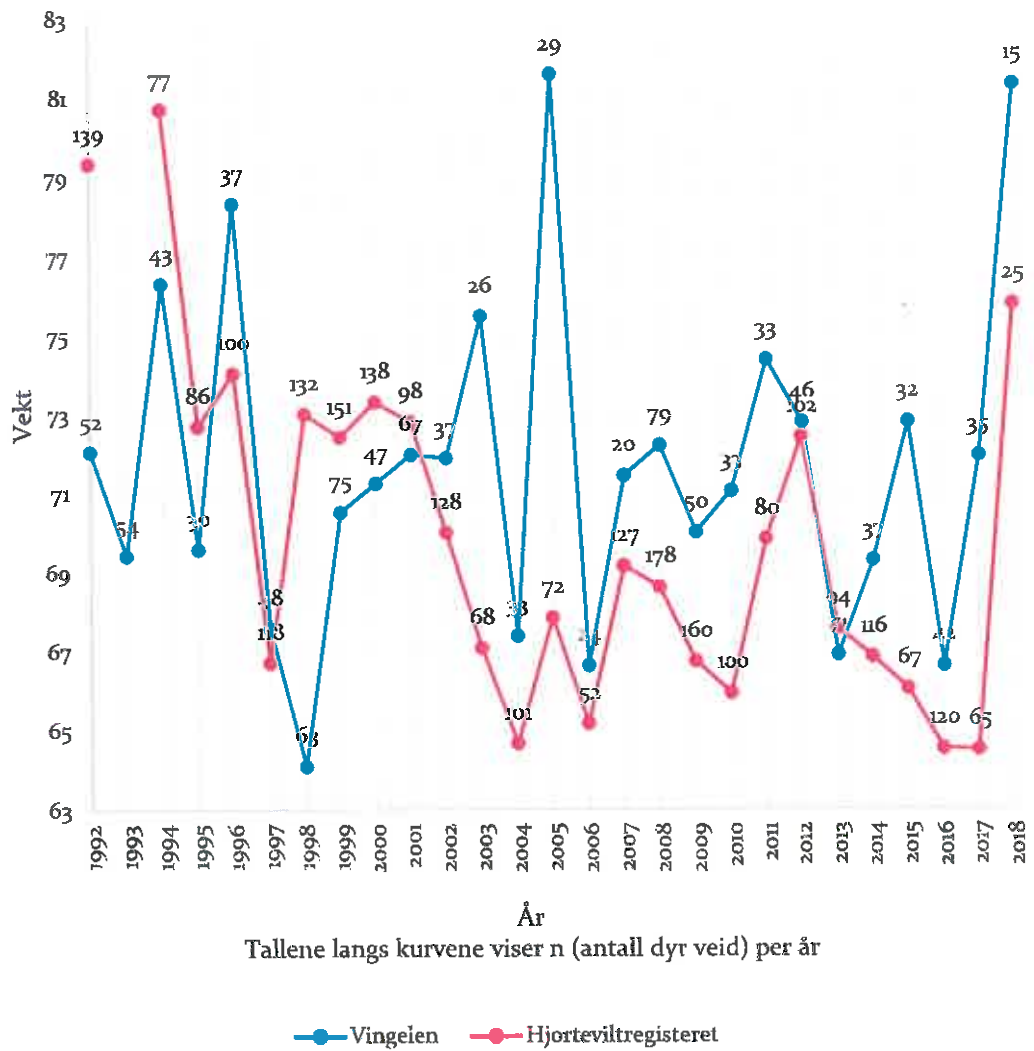
Slaktevektene for bukk 1,5 år ligger gjennomgående høyere enn vektene i Forollhogna fra 2002 til 2018, mens de er lavere fra 1992 til 2002.

Snittvekt simle 2,5 år og eldre 1992-2018

Simlevektene i Vingelen er gjennomgående lavere enn i Hjorteviltregisteret i hele perioden.

Snittvekt bukk 2,5 år og eldre 1992-2018

Bukk 2,5 år+ har gjennomgående ligget over Hjorteviltregisteret fra 2002, og under i perioden 1992 - 2001.

En liten reinshop med storbukken i midten på vei opp Eventjønnhøa.

Kilder.

Veiebøker fra Vingelen Sameie og Vingelen Utmarkslag 1976 – 2018.
Hjorteviltregisteret, gjennomsnittsvæker 1992 – 2018.

Materialet er bearbeidet av Vingelen Sameie v Jakob Trøan og Rådhuset Vingelen ved Linda Merkesdal, Hege Hovd og Kari Rognerud Granlund. Data er bearbeidet i statistikkprogrammet SPSS.

